

Landskap: SKÄNE Upptecknat av:

Härad: TORNEA Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör

<i>Ordspråk</i>	<i>1 - 7</i>
<i>Ordstäf</i>	<i>7 - 10</i>
<i>Ordstäfsliknande talesätt</i>	<i>10 - 12.</i>

Obänt
nyttackPrästpräst, ordstör och ord-stängslitnande talesättfrån Torna häradPrästpräst

Om han ente skåda hungen efter hären.

Han i öran, tillan på joren.

Berar en hög, levar alla.

Ge fler kostar, dess sänner poppa.

Marens storm har gull i mun.

Bölla bröllop är välö.

En fluga gjorr ingen sonne för.

Blå vegrän (av Djur) men hon e ong!

De e ente gull, allt som glimmar.

(12 sid)

I de Djuraste namnen går de stärkta fararna.

Små gräddor har oske örnan.

I kök har öröras vänner.

* Små sår i fallia hästar ska en ente färesta *

Små tuor kan väla stora lös.

Många bärkja sna, gjerr en stor d.

Gördita yor (öre) du öls vann!

Om dogen är visdom föijo allri ad.

Han smälter e varje trö

Den som spror, kan kar.

Härlit barn har många namn

De e härlit i Almarna i böckjen din i din.

De e härlit åtta en fäst (fjäst) inom din lit i sköda.
Din glödde lejer lösi.

Det bra har redor se säl.

Färlidet är färmied fäldervar Allting

Dig mätte iste en äre. De unge ska ha lära

(12 sid)

G. 21. STADSPUBLIKEN 2001
VÄSTERÅS 10

Brögen vinger.

I pappa blest en vis man eute rigg.

Den som givare över omic mister mästatter hela styrkeld.

Den grunne böle, som grunne te sial

Den som Römmar förol te mölla får fåret maled.

En sta eute Röda förlor te soinen.

De som gummis i sno, Römmar opp i ti.

Den dansa döle Den du dras brö.

Somme tömmer skamdar mäst.

Kai musa e måll, så e maled best.

Höjfer gör före fall.

Döde e ente mien rögg utan ill.

Omkröna jörgas ente så lätt

* Den som ente har håll månvi örn, har allri fänögi åfa un.

Kai Hallen e bortte, kensar höllarna föl bord

Härma gjore ente mannen

Em bling höne hillar osse mäla Barn

Den ens Rögen hästar ente ute yad på Den Sudde

Panningen e allt illa hörd

De e ente ens sköll, näi tor trällor.

Höldet varar längst.

Kai tygara tråten får komma igen sin Ro.

På gjöré e vä gjöré (eller)

Höllefaller ente lant ejpi träd

I boklars äggj bler boklars vinga

Som en kaddar får en ligga.

Som en Rögar får en öla.

En plura prisar trios ente i somme pose.

En kille ger störga.

En ville häst den de stänta lamed.

* Krugj ente lug, farän du har krypstad, övre bärjan!

Alla e dem i båyan, o ingen e mörter född.

Honomma Oe Honomma väl nu.

Fela e mänskelse

Gra nu e dyr

Vi nöra e stärt e själpen som nämnas

Guraja blir gärna Guraja.

Gastverk e lastverk

Go vilje Ova lega lassad.

Alla svin e svarta i mästerad.

Bätor svin ön allri.

Bätta näst ön ingenting.

Di sma tygvana hängjer Oe. Di stora fara ga föri.

Allri se illa, si Oe kute e gata far näst

Borta e bra men bömmna e bätt.

Sor far yon (ojen) ser mer ön öre.

Lant lue ska sän smärja ta.

Fela e silse, men lila a gall.

En e se säl nämnas.

* Gamla ornatker Oe längste Tåmmu. (eller ockan)

* Gamla oma bider vänt (härast)

Oxta bla e ente laut bla.

Rentihet e en läjd. (dygd)

Injjen e nämmer ön sitt ens röjt (rytta)

Ja härrare, ja härrare.

De' e en skräppis, som ente han kvar en annan å hund
Göning ger förlätsell.

* Han är främstommer han ingjen styra

* Korra ^{vom} som å tiggjepson e allri tom

* Den Brågan, som vidar po skjortagatt far attled ligat.

Han har säl liten sed.

En ente höjare upp, än du han tro nor

en han so väl sa gryda som lag (lock)

Du som gimmer te mæla, gimmer te Røva
I nöfale dansar du mi. træs No.

Når du lyft i helle stuen, får du tåma de lys i høe krog.
Hør du træte i skulen så får du alle tørre m. Å.
Hun du ente gå, så ska du Røva, o' o' du ente Røva.
så ska du gå.

Jeg højare du Røva omælla, tæs mer alla de gælla
(Den som frøgter etter de han velt blir ente Røgen. Æn kann e.
Hongago p. først e ente te å ræta se etter. (Hæstæ Halla-
ken. Det førstet foðrædet foðræren. I ældre tider brugede
bøndene, når dette intræffade, stoppe sit faren for at
quege ar der hælorellue strime på vallar og murar.)
Vært skjedde inga væra.

De e sovæ i Røvæ se många stær, so du kan da ente læs
På se säl Røver en din Æra (væp i motparten brumme væra.
Hun se næ Æren, som sto i støtten se oppad øijapælen)
Ærestam, se får du færtam. (Motstående til nætt. og spælt.)

* Den nome høgder ble'r ure trængder.

Væ mongen fir næ Røvæs Rømingen dræm
Ble hol ble'r allri farlæd.

På länge de sprøgor hæver de:

Den som ente har 'ed i hæded, får ha 'ed i bænen

Alla Røver opda, men opda Røver ingjen

Imens mær i Rømøgærus Hæring får dæld gå bæfætte.

De e bættu te å orzéhus sin på gære. Du Ære är væder)

En gøng e lugjen gøng.

Kla god ting i tre, kommer vi ente. Ble'r de ente bæser far de:

Fahed ø træhæder gør dæld på støtter (stykket)

Den høg en ske Røra te skæres (skæg) Far lugjen bæra

i barn ø tasenya får du Rømingen ø væde.

En han ente både näja Røen ø molstrima.

Den som går græs over Han Røvæs græssens legen.

Röster i fan ett singjer, tæ han fått in mela näven
 Den som har fått fan i båten får ro ut i båt.
 Det e bättre s'gi hongen öfven än i släro min
 Erannat mal smigjar bätt.

Den hongen, som morrar s'viser läm, e enda farli (medan
 han varmar in, då det man kan arte sig) Åren:

Den hongen, som morrar, hredder ente.

* De gör ente å slå näven i bössen ur hongen, men oljig är å slå ihjäl.
 Hjälp falk i bössen e varre öfven slå dom i næssen (ytterdet omvänt
 till en person, som i annan persons främmande förtalar Demus.)
 Den som häller se på gödel tröllar ente mör.

Klögta fäste Run Tia.

Femmer en stryggja en katt på ryggen, tio höjare sätter han
 kompan.

En katt stryggja en katt på ryggen, tæ han sätter in näven.

Den som sler fäst, sler båst

En ord ente, va du tå, förän du har bård i ed.

Vår e ingjenho på vun, så längje kompan e på båt.

Den som ente spes på en stiger, får ente en skeppa
 När du har synjen try

du lär så längje du lörr, å fara pist på längje du lär.

Den som håller s'ente plæ, e ett restet färslit.

Maren blir mån föränt yad.

Vår hönna har värjet, gæ hon. (Pjura till en person, som
 skräddar åt sin egen intresse och hetshet.)

Vår fan tappar li en öör, lar vår hönna appa en öor.

Fly ente höjare än ringjana båe
 Förtje i smag e olja.

Om förtje å smag Run en vitt Riss

Brönnna går som brönnna

De ög. som e råte sär å lägga manskun te, drar inga lar.
 En råta ente Rör grävai jorden

Den Regen du sätta här pläjar å ente Ø präga

Den ens staden tigrar se te den andre.

Höstar de näst, ni smagar de osse

Smagar os' näst, se Höstar de'.

En han grätte på en sten, tros den bler väl.

Den som begörmer lag, får hälle streng.

Den som ger lag, får häng tibago.

* Håll en viss full (figur) i handen och lämna.

Tagen hämmar bättre te Ø än den, som e i Ø.

Ingen sätter så höjt, så han ente han trilla nö.

Krems onga ska ha liden mgl.

* Alla vaga här te Rom, men de plärade gär te Amerika
Om här hämta se far, där du ente han se.

På stora han förla, där du leden gär igörom
De som fröjdar gal möller sällan man.

Den som ente han stö på hoveda, får stö på benen.

* Höstar ente med s'prämma öf regn, sova å te se e
varre.

Den som glimmar glänsa väntor, glimmar se sol.

Gåva kalla får rövel ring, han gär de häm.

Den som ente här se nä, här vissa minnen om alla

Härri tri han brydas man de han ente bågar.

Påren står här den stormen, som bryder igen (utan).

Smärt värmen, så priser den ente. (Kvinna ören i belyx.)

Jag mäter, så slippa du fri från deltag.

Den som här fasttar häst. Där har jag vid sitt färlæ till-

fjällen perserat eit oraspråk: Den som tar sist här häst,

sist givtvis är en förtäring av det förtämnad. De-

sätter till förtäningen är den, att man, en viss he-

Herr hämta skulle förbjuda den, som kommit fast, att ta

det häst. Var och en av dem vill lära sig ödmjuk, låtta sig

gårdig det häst, som därfor tillfaller den siste.

De sparað slátt eða fimmun slátt.

Den som kommer färleis, kommer einti färleit.

Óði orði á byggja oppt á ríða nör.

Gott hóði á líða ved.

Glöði glimmað längst, nái en háljar detta þá en (angs. á óvaka)

Bogellá eða klova (eller):

Bogellá klansar óður Jacobsson.

Den som färði se i býjan, nái einti lant

Ímum Rónum verið.

Ein ská einti koma sýjan fárðu en leir sér ómruðu þóina

Rónjan einti ómruðu líg.

Den hengdu, sem hengger meerkompan, óðrannar einti nái.

Den som stír þóður á lyði, fái höra sín eus óðrum.

Um strakkas dökkr óð, sé följ dom einti.

Végi sýja, viga tóra.

Wániðkun sýja mun gur nái.

Grapslár

De' har ærti náði, sýjan de' kom i þessi

De fimm fleiri brugeða hring um præstein. Höfðanaren har en.

Han he de Þær, óð de' eða faran. (Tánnar bemærkun.)

Sýjan de' hefti, vili de' gi en hel sei fár að fáði að velta, men
sin de' fáði velta, vili de' einti gi hornum en gäng.

De' gjorr, óð, se fan nái præsten skormi hóða me allar þol.

Hau (Þóðr hauði sýjan tríppað en ómum svoga fumst.)

De' va mæra yd, se kommu náðar skál kompani óðuluðan

Ía meijiss, se den blingi.

Já fáðar, se han kom einti maid begrys.

Sýjan háðar hér, se kommu, nái han opptan fáð karan.

Já sláði allir að nörfá, se den store

Vári er fárvu, sum ja á bætu, se hin Herringen.

Máddare, óðum ogare á sunn. De' e minn járða allt tre

Du e en mät, sa kör te staden.

Si går de, ongan fär ungen, sa hin frägen, när
han sad på lerknäset dä, åd smänna dä

För (istället för för) sa hin Röringen, när han es
pe gatten.

Lilla på ving, ej förr inga timg; far med på Åra e ente bra.
De e ente så illa, bara de leder vad öster. (Kvarnås till
en person, som gärna vill skyta med sitt svit.)

Nu För ai, sa Rossmar här han he.

Färdas ordet, sa Jon.

Opp i mä på jordmön dä illa grygana i Kärrmen.

(Grygana är en förmångning, av gjungarna.

Ingen e bras i spellel.

Köken räte mij men fan räte köken. (Kvarnås fär de
beträda, då de ont anlägget är återfär på anlägget.)
En stora maten tappa munjen.

Vi bider ej änt, sa tyggråen om leaven.

Na to fanten Sofinku.

De e karre, var karre tress om kommer te Röringen, sa
hin frägen, när han prisar kungen.

De e yntelst i hina lus knöta, fär de har ingjen röst.

Vi prästerstrar, sa Klockaren.

Hann o där i brönnen, väl du kar mer, han Augo te sjön.
Töt min mun, så får du poeter.

De väer mäfär lissom Röringsan, sa goden te Röringen

Ja, de os den gängen, mäss Å. (Kvarnås. Det är ej mer)

De komme ente vad barre, om de ente shall räina d
tälje min a gamla Röringen.

De smägar mera d (efter mer), sa hin Tasse i slesja
Om munjen öste Rössan.

Den som går på råna ente han blickar ente va nädd
fär. Alt ögon - önar, sa han, som jagga ög kede

Vi vis gärna se åsom gi, men vi vis inte heller utspela
Om fäder Alri har vred sida å räva fjärd, så e vi när vi
skrefta ut. Och här vi Alri vred bra fjärd, så e vi, sin
Vi e Alra.

Om somma viste, os komma till vi om somma, so att alla ente
somma si så välld om somma, som somma gjord om somma.
Här, på stället, när han spände i isen
Alri på liden, så lättar vi klocka, o Alri på liden, så roar vi
mij. (Lund's, Skäntsamt, vi nejou unäcktar sig, det den tjänst
har gör, eller den hjälps, han lämnar där ringa.)

Om ente "vi hette vell, vi hette Kärin, va slänggall tjuren.
Vi gat e Alri gat, men gat pressa te den, som vi ed.
Var du ente i maran, gi' de te här i haren, så vi de på en
sten. O givare fö' ett ben. (Skäntsamt tillgång till en, som
gäma det mycket berlogar sig över intillade gjut. Vända.)
Vil var du ännu utan pölsan, hon har före.

Först fårest, sin vi som bätter e.

Först läror (floss) grot, men vi hårer tönt.

Över Rommes ja fö' en tress bas.

Hans i Kreattine kann, va Käringen, när han nämla fö'
Tär (Tärge) i Hartta.

Nadene ju hala föan.

En alda ha min madda gjomad, madda rättan lid å
madrano.

De alda du ente lagga Alri, så Käringen te geblor, när
han nämla i saltegrared

De blor vär bra me de; so kören när vi ta en häxa lönn.

De knalle å gä, sa vänbölten (vänbölen)

* Vi harre utspelte ente män brast, han sa bara det si utsl-
la skingja (skinga) avan.

Allt pte gi öter mån, sa sköldaren, när han slo Kä-
ringen om Almen.

Hailde Tu din Rane, sa pojken, när han såd är sann.
Må fad som grisen.

Konterna e många, men personen e fler, sa Rären.
gen, när hon då vällig var sylen.

Dé tar se, sa hitta pojken din krig, med.

Dr. Astens liten Gunnar de Falster Åt

Töre Rären, här ja e man!

Töst godhe, man syns!

Grenen Gd sin eue dina, här Vi en vete han bilda i me
Gren ja, sa äge Personen. (Kunnen om man minns att det i sam-
ma ögonblicket som man försökte sig alltta utjärtat möjat
Varför det?... nuvar. För det det inte personen på den stängs.)

(Beträffande Åt och Verbörandet till aljaya fler, frigar)

Hur du, ja e född i fjönta by? (Edu född i fjönta by?)

Som ni ser, har denna by är bemed mer! (Ett vanligt svar
på din oförståndiga frågan: Hur står det till?)

Hade du varit en kong, hade han beded (betit) Åt. (Kunnen)

Det finns att betänka, Åt du sätter här föremålet att du intill ej)

Frälser by! Minn i gröden.

Frälsare som du blyngelse.

Även hästar, Ättie var din mer, men ente Åt den alla.

(Kunnen Åt om du platt legga ner dig.)

Dé begriper Åt ente mer än du har gamla trånta

Dé begriper Åt ente mer än personen Åt

Dé ger som en busse en föred stötjana

Dé ger i en som minn i gröden (som en (som) i gräslan)

Dé ger som en häst i en läderkostym.

Dé ger som en lommorompa.

Där hänger ente torra böner i din! Om en lärmigt person)

Dé tror på Åt som jag Gren or (ja Stresten)

Dé ej en ärligeli ting. (Inte ord till en obetydlig oljig bekänd.)

Dé håller ihop som den i långt hållon

Väl dig en Du som är på Årta (År)

161

Du hänger ihop som Årlathalm.

Du hänger ihop som År på röna Rör.

Du är till mellan Dom, so'le, går ut å skyra me hänt vam.

Han är stark som en gammal häst, som År är inga torne i.

(Vänlighetsuttryck) Han är en som gärna vill gålla för År varo stark.

Han so'nd som om Årladet Rör gör en me det härst pannkogelar, & han ente ha de fådd en enka.

Han so'nd, som om han hade sät amirod å tafta alla pojkar.

Du är min som solen i Karlstad

Du lyser som stjärnastjärna i mörkret.

Du är den en slavsten får mig. O.s.o. jag förtur Öre ej. Det är rent
Tä bilden, ja sväller!

Han är nättel som År feller. Du kallar för Kroen.

Hopp! Stämme i Svärje!

Färdiger du lös i världen?

Du är inte torr lag örenen linne!

Han liggjer i paroset me gässen. Om År ska bli År eller ej.

Härlig som en värde (en Morre)

Stark som en björn (en häst)

Ingroniari som en härv.

Nekken som en hätt.

Ärri som en hund

Lård som en präst

Dom som en stult. (som Gud le vis)

Hat som en Å

Dad som en po

Fliti som en myra

Svart som en solare

Räti som krygg

Senföri som en lus

År som en mara

Glo som en spelman.

Rigg som ett troll.

Här som en flockarekott.

Häxfäri som en Alica (Raja.)

Kare i vij som en Gjume (Sild.)

Springja som en där va en etter me en snärt

Springja som du hade ett i hären.

Kunne som en gris (som en gammal tyggegubbe)

Hon har skingj på nosen (har ben i nosen).

Han har handa på skärt s'ente på tråvalla.

Glo start som en ugla (som en uppfödd Hall.)

Fedt & tjock som du nämndem ånnan ora.

*) Det med slygorna tillhörde den äro mänska,
Har av uppdecknaren
som den mig visar att endast det fatale gänges.

(En uppdecknare i folkmunnsarkivet).